

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Aleny Pavlíčkové ve věci

žalobkyně: **M. L. T.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
bytem xxx, xxx
zastoupená advokátem Mgr. Vratislavem Polkou
se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 31. 5. 2016, č. j. MV-43871-5/VS-2016

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy, ze dne 17. 2. 2016, č. j. VS-1140/835.3.2/2-2015 (dále jen „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“). Rozhodnutím správního orgánu I. stupně nebylo vyhověno žádosti zákonného zástupce žalobkyně o udělení státního občanství České republiky žalobkyni, a to dle § 28 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „z. s. o.“).
2. V žalobě uvedla, že žalovaný nezaujal přezkoumatelné stanovisko k jejím námitkám uvedeným v rozkladu a nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Předně se jednalo o námitku překročení mezí správního uvážení, k níž žalovaný konstatoval, že při rozhodování dle § 28 z. s. o. není užíváno správního uvážení, neboť při splnění podmínek je občanství uděleno. S tím žalobce nesouhlasí, jelikož správní orgán posuzuje jako klíčovou otázku, zda k prohlášení o určení otcovství nedošlo, v čemž spatřuje správní uvážení. K udělování státního občanství poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 31/2005-78, a k zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 2 Ans 1/2005. Správní uvážení se mělo projevit při posuzování podmínky, zda určení otcovství nemělo pouze účelový charakter, v daném případě za účelem získání povolení k pobytu pro žalobkyni a její matku. Závěry žalovaného i správního orgánu I. stupně jsou nepřezkoumatelné, nerespektují zjištěný stav věci, provedené důkazy ani znění zákona. Správní orgány měly posuzovat, zda otec žalobkyně a) žije s žalobkyní ve společné domácnosti, nebo je s ní v pravidelném kontaktu, b) podílí se na její výchově a c) plní vyživovací povinnost vůči ní. Namísto toho za základ svých rozhodnutí vzaly pouze skutečnost, že otec žalobkyně s ní nesdílí společnou domácnost. To ostatně otec žalobkyně nikdy nepopíral, avšak nelze to brát za dostačující pro závěr o účelovosti prohlášení o otcovství. Naopak otec žalobkyni navštěvuje, vyživuje a spolu s matkou se rovněž podílí na její výchově, tedy projevuje o ní a její matku zájem, což správní orgány nezohlednily, byť to svědčí proti účelovosti postupu otce žalobkyně.

Vyjádření žalovaného

3. Žalovaný navrhnul zamítnutí žaloby. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, které uvádí důvody, proč nedošlo k věrohodnému prokázání splnění podmínek pro udělení státního občanství České republiky podle § 28 z. s. o. Na rozkladové námitky žalobkyně bylo rovněž adekvátně reagováno, odůvodnění napadeného rozhodnutí tedy splňuje zákonné požadavky. Ohledně správního uvážení uvedl, že v daném případě je aplikace správního uvážení prakticky vyloučena, když při splnění zákonných podmínek je na udělení českého státního občanství právní nárok. Nesouhlasí ani s tvrzením žalobkyně, že základem pro zamítavé rozhodnutí byla pouze skutečnost, že otec žalobkyně s ní nesdílí společnou domácnost, neboť v rámci posouzení věci byly hodnoceny všechny zákonné podmínky, a rovněž je z daných rozhodnutí zřejmé, jaké závěry byly, a to ke všem zákonným podmínkám, přijaty v návaznosti na skutková zjištění včetně rozporných tvrzení otce a matky žalobkyně. Stejně tak nebyly opomenuty provedené důkazy a zjištěné skutečnosti. Za absurdní označil námitku, že otázka pobytové adresy žalobkyně a její matky je k posouzení žádosti zcela bez významu, jelikož bez tohoto (správního) údaje nelze ověřit sdílení společné domácnosti. Podotkl, že není pravdou, že by otec žalobkyně sám upozornil správní orgán I. stupně na v pořadí již druhou nesprávně uvedenou adresu pobytu žalobkyně, když správnou adresu uvedl až k výzvě správního orgánu I. stupně.

Rozhodnutí správního orgánu

4. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně uvádí, že k žádosti žalobkyně o udělení státního občanství České republiky bylo v souladu s § 28 odst. 6 z. s. o. vyžádáno stanovisko obecního úřadu z místa pobytu dítěte a jeho rodičů, Policie České republiky a orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Bylo zjištěno, že žalobkyně a její matka se nenachází na adrese uvedené v dotazníku k žádosti (xxx, xxx). Na této adrese bydlí sestra otce žalobkyně, která kategoricky odmítla, že by zde bydlela žalobkyně a současně jí nebylo ani známo, že její bratr má další dítě. Otec žalobkyně následně upřesnil svou pražskou adresu pobytu, kde žije se svou manželkou a sdělil, že žalobkyně se svou matkou žije v xxx, kde ji navštěvuje o víkendu jednou za 14 dní, dle zaměstnání i během týdne, a hradí výživné ve výši 2 000 Kč, dále dle potřeby. Dalším šetření bylo zjištěno, že s matkou žalobkyně je od roku 2012 vedeno řízení o správním vyhoštění. V jeho rámci matka a otec žalobkyně v březnu 2015 uvedli, že spolu nežijí a nikdy nežili ve společné domácnosti, otec za žalobkyni dojíždí jednou až dvakrát měsíčně, neb je zaměstnán v Praze. Návštěvy omezil poté, co matka žalobkyně zjistila, že je ženatý. V bytě přespál vždy maximálně jednu noc. Na výchově žalobkyně se podílí dle svých možností, žalobkyně je zatím malá. Do xxx jezdí i za dalšími známými. V budoucnu by se chtěl přestěhovat do xxx, aby byl žalobkyni a její matce blíže. Příslušný odbor cizinecké policie dodal, že občanství žalobkyně by mohlo mít zásadní vliv na rozhodování ve věci pobytu její matky. Poté byli rodiče žalobkyně předvoláni za účelem prověření relevantních skutečností, přičemž v zásadě zopakovali svá předchozí tvrzení, tj. návštěvy jednou za 14 dnů (nepravidelně i během týdne), otec matce přispívá 2 000 Kč měsíčně, na výchově žalobkyně se podílí při návštěvách. Dále byla provedena kontrola na adrese matky, uvedené v dotazníku k žádosti, v xxx, kde však matka žalobkyně nikdy nepobývala (ani dle informačního systému cizinců). O tom byl informován otec žalobkyně, který následně sdělil, že na této adrese skutečně nikdy nebydlela a označil jinou adresu v xxx, kterou jako kontaktní uvedl při předchozím ústním jednání.
5. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že žalobkyně (ani její rodiče) nikdy nežili na původně hlášených adresách a nežijí ve společné domácnosti (žalobkyně žije s matkou v xxx, její otce žije s manželkou v Praze). Kontakt otce se žalobkyní je nepravidelný, podíl na její výchově neprůkazný a společná domácnost do budoucna není v plánu. Péče a výživa otce o žalobkyni nebyly soudně upraveny, faktické plnění vyživovací povinnosti nebylo prokázáno. Správní orgán I. stupně proto konstatoval tvrzení a jednání rodičů žalobkyně za netransparentní z hlediska rozporných sdělení před zainteresovanými orgány, a též z hlediska dodržování právních předpisů, kdy byly jak žalovaná, tak její matka hlášeny na adresách, kde se nikdy nezdržovaly. S ohledem na probíhající řízení o správním vyhoštění matky žalobkyně se tudíž jeví určení otcovství jako účelové. Přihlédnuto bylo též k faktu, že sestra otce žalobkyně neměla více než rok po jejím narození povědomí o její existenci. Závěrem je žalobkyně informována o možnosti nabytí státního občanství České republiky podle § 7 odst. 2 z. s. o., tj. genetickou zkouškou formou znaleckého posudku.
6. V napadeném rozhodnutí žalovaný k námitce, že správní orgán I. stupně neuvedl ustanovení určující příslušnost Ministerstva vnitra k rozhodnutí a ustanovení, na jehož základě byla žádost zamítnuta, uvedl, že obě vyplývá z § 28 z. s. o., na něž bylo výslovně odkazováno. Žalobkyni citovanou judikaturu nepovažuje za přílehu, neboť se týká jiného (klasického) řízení o udělení státního občanství České republiky. Ani argument o překročení mezí správního uvážení není na místě, jelikož dle § 28 z. s. o. je při splnění zákonných podmínek právní nárok na získání státního občanství. Správní uvážení tedy nelze užít a konstatování nesplnění zákonných podmínek – účelovost určení otcovství – není správním uvážením. K námitce, že otec žalobkyně informoval správní orgán I. stupně o správné adrese pobytu žalobkyně a její matky, protože nemělo být dovozováno, že původně chybně označená adresa svědčí o účelovosti určení otcovství, žalovaný uvedl, že místní šetření proběhlo i na této správné adrese, nicméně to neomlouvá předcházející uvedení fiktivních adres pobytu žalobkyně i její matky. Shodně se správním orgánem I. stupně

považuje za nevěrohodné tvrzení, že otec žalobkyně je s ní v pravidelném kontaktu, podílí se na její výchově a plní vyživovací povinnost. Zejména akcentuje probíhající správní řízení o vyhoštění matky žalobkyně, neexistenci společného soužití, rozporné údaje o četnosti a povaze návštěv otce u žalobkyně a uvádění fiktivních adres pobytu. Žalovaný se proto zcela ztotožňuje s rozhodnutím správního orgánu I. stupně. Závěrem poukazuje na konformitu české právní úpravy s Evropskou úmluvou o státním občanství a opakuje poučení o možnosti nabytí státní občanství genetickou zkouškou.

Posouzení žalobních bodů

7. Soud v mezích žalobních bodů přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
8. Podle § 28 odst. 1 z. s. o. *ministerstvo [vnitřně] udělí státní občanství České republiky dítěti, jehož matka není státní občankou České republiky, státu Evropské unie ani bezdomovkyní, na základě soubhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství státního občana České republiky, pokud určení otcovství státním občanem České republiky nemělo pouze účelový charakter, jehož cílem bylo zejména získání oprávnění k pobytu dítěte a jeho matky na území České republiky nebo zneužití systému státní sociální podpory v České republice. Při posouzení, zda určení otcovství státního občana České republiky k dítěti cizí státní občanky nemělo pouze účelový charakter, ministerstvo zohlední zejména to, zda otec dítěte, ke kterému určil otcovství, a) žije s dítětem ve společné domácnosti, nebo je s dítětem v pravidelném kontaktu, b) podílí se na výchově dítěte a c) plní vyživovací povinnost vůči dítěti.*
9. Soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že v předmětné věci nedošlo k aplikaci správního uvážení, nelze proto ani zvažovat jeho možné překročení. Správní uvážení je právem založený prostor pro volbu určitého postupu, řešení či rozhodnutí, tedy zda příslušný orgán něco učiní nebo nikoli, resp. jaký obsah bude jeho rozhodnutí mít (in SKULOVÁ, Soňa. *Správní uvážení: základní charakteristika a souvislosti pojmu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003). Ustanovení § 28 z. s. o. jednoznačně stanoví, že při splnění určitých podmínek správní orgán rozhodne jediným možným způsobem – udělí státní občanství České republiky. Správní orgán tedy nemá možnost volit mezi alespoň dvěma rozhodnutími, konkrétně udělit, či neudělit státní občanství. Ostatně vyloučení správního uvážení lze konstatovat i u nabytí státního občanství způsobem předvídaným v § 7 odst. 2 z. s. o., který vyžaduje genetickou zkoušku formou znaleckého posudku, kdy § 28 z. s. o. je *de facto* zvláštní (mírnější) úpravou zmíněného ustanovení. Posuzování splnění zákonných podmínek přitom není správním uvážením. Samozřejmě, i v tomto případě musí správní orgán dodržet základní zásady činnosti správních orgánů, zejména zásadu materiální pravdy, k čemuž se soud vyjadřuje v dalších odstavcích.
10. K zásadě materiální pravdy zakotvené v § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 12. 2010, sp. zn. 4 Ads 44/2010, cit. „[n]aplňení zásady materiální pravdy vyžaduje, aby skutková stránka věci byla zjištěna dostatečně ve vztahu k řádnému posouzení a uplatnění zejména zásad legality (zákonnosti), přiměřenosti a předvídatelnosti rozhodnutí správních orgánů. Pouze v takovém případě je možno považovat skutkový stav za dostatečně zjištěný (Skulová, J. In: Skulová, J. a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 71).“
11. Soud je přesvědčen, že žalovaný i správní orgán I. stupně skutkový stav zjistili dostatečně. Byla vyžádána veškerá zákonem předvídaná stanoviska, rovněž se podařilo určit skutečnou adresu žalobkyně i jejích rodičů, a to navzdory tomu, že byly rodiči žalobkyně opakovaně sděleny chybné údaje. Na této skutečné adrese bydliště pak proběhlo místní šetření. Po zjištění, že žalobkyně žije se svou matkou, nikoli však otcem, což nikdo z nich nepopíral, byla přezkoumávána povaha vztahu mezi žalobkyní a jejím otcem. Soud se shoduje s žalovaným v názoru, že návštěvy otce žalobkyně nebyly četné, nadto nejsou výpovědi rodičů žalobkyně v tomto směru zcela konzistentní, a to ve srovnání s tvrzeními v rámci řízení o správním vyhoštění matky žalobkyně.

Lze tedy důvodně pochybovat o pravidelném kontaktu žalobkyně se svým otcem, který by reálně umožňoval, aby se podílel na její výchově dostatečně intenzivně, nikoli pouze nahodile. Faktické plnění vyživovací povinnosti otec žalobkyně tvrdil, leč neprokazoval. Opakované uvádění adres, kde se žalobkyně a její rodiče nikdy, popř. v rozhodné době, nezdržovali (a adresy byly zjevně uváděny v rozporu s vůlí majitelů nemovitostí), rovněž svědčí o přinejmenším liknavém přístupu rodičů žalobkyně k plnění zákonných povinností. Možno dodat, že v tom, že sestra otce žalobkyně neměla povědomí o narození žalobkyně, nelze samo o sobě spatřovat indicii účelovosti určení otcovství, neboť vztah a komunikace těchto dvou osob nemusely být dostatečně intenzivní, ačkoli jsou blízkými příbuznými. Podstatnou je naopak okolnost, že s matkou žalobkyně je od roku 2012 vedeno řízení o správním vyhoštění. Žalobkynino získání státního občanství České republiky by přitom mohlo mít zásadní vliv na rozhodování ve věci pobytu její matky. V takovém případě se logicky zvyšuje pravděpodobnost, že určení otcovství mělo účelový charakter, jehož cílem bylo zejména získání oprávnění k pobytu dítěte a zejména jeho matky na území České republiky.

12. Jak již soud uvedl výše, § 28 z. s. o. je stran nabytí státního občanství České republiky vstřícnější úpravou oproti § 7 odst. 2 téhož zákona. Soud se domnívá, že vstřícnější zákonná úprava by měla být aplikována v jasných a bezrozporných případech, kdy nejsou dány žádné vážnější pochybnosti, které by vedly k aplikaci přísnější zákonné úpravy. Tak tomu ovšem v projednávané věci není. Vedení řízení o správním vyhoštění matky žalobkyně a rozpory ohledně frekvence a povahy návštěv otce u žalobkyně, které zřejmě tak jako tak nebyly dostatečně četné a intenzivní, vedou nutně k závěru, že určení otcovství bylo účelové.
13. Závěrem soud, stejně jako již dříve správní orgány, znovu odkazuje na § 7 odst. 2 z. s. o., který dává žalobkyni možnost získat státní občanství České republiky cestou objektivní genetické zkoušky.

Závěr

14. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s. ř. s. tak učinil bez nařízení jednání (žalobce ani žalovaný nesdělili soudu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).
15. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. listopadu 2019

Mgr. Milan Tauber v. r.
předseda senátu